

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 15. oktobra 2015 *

„Predhodno odločanje — Uredba (ES) št. 1346/2000 — Člena 4 in 13 — Postopek zaradi insolventnosti — Škodljiva dejanja — Tožba za povračilo izplačil, opravljenih pred dnem uvedbe postopka zaradi insolventnosti — Pravo države članice, v kateri je bil uveden postopek zaradi insolventnosti — Pravo druge države članice, ki se uporablja za zadevno dejanje — Pravo, ki ne dopušča ‚v ustreznem primeru [...] nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja‘ — Dokazno breme“

V zadevi C-310/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Helsingin hovioikeus (pritožbeno sodišče v Helsinkih, Finska) z odločbo z dne 26. junija 2014, ki je prispela na Sodišče 30. junija 2014, v postopku

Nike European Operations Netherlands BV

proti

Sportland Oy, v stečaju,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi F. Biltgen, predsednik desetega senata v funkciji predsednika šestega senata, M. Berger (poročevalka), sodnica, in S. Rodin, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Nike European Operations Netherlands BV A. Saarikivi, odvetnik,
- za finsko vlado H. Leppo, agentka,
- za belgijsko vlado M. Jacobs, agentka,
- za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, agenta,
- za špansko vlado L. Banciella Rodríguez-Miñón, agent,

* Jezik postopka: finščina.

— za Evropsko komisijo E. Paasivirta in M. Wilderspin, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 4(2)(m) in 13 Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 1, str. 191).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbama Nike European Operations Netherlands BV (v nadaljevanju: Nike) in Sportland Oy, v stečaju (v nadaljevanju: Sportland), glede tožbe za izpodbijanje pravnih dejanj.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 24 Uredbe št. 1346/2000 je navedeno:

„Avtomatično priznavanje postopkov v primeru insolventnosti, za katere se praviloma uporablja pravo države, v kateri so bili uvedeni, lahko kolidira pravilom drugih držav članic o izvajanju pravnih dejanj. Za zagotovitev zaščite zakonitih pričakovanj in pravne varnosti v državah članicah, ki niso tiste, v katerih so bili uvedeni postopki v primeru insolventnosti, je treba predvideti številne izjeme od splošnega pravila.“

- 4 Člen 4 navedene uredbe določa:

„1. Če ta uredba ne določa drugače, je pravo, ki se uporablja za postopke v primeru insolventnosti in njihove učinke, pravo države članice, na katere ozemlju so bili uvedeni postopki, v nadaljnjem besedilu ‚država, v kateri so bili uvedeni postopki‘.

2. Pravo države, v kateri so bili uvedeni postopki, določa pogoje za uvedbo, vodenje in končanje teh postopkov. Zlasti pa določa:

[...]

(m) pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov.“

- 5 Člen 13 te uredbe določa:

„Člen 4(2)[(m)] se ne uporablja, če oseba, ki je imela korist od dejanja, ki je v škodo vsem upnikom, dokaže, da:

— je za navedeno dejanje odločilno pravo države članice, ki ni država, v kateri so bili uvedeni postopki,

in

— v ustreznem primeru pravo ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja.“

Finsko pravo

- 6 Člen 10 zakona o vračanju v stečajno maso (takaisinsaannista konkurssipesään annettu laki) določa, da se plačilo dolga, ki je opravljeno manj kot tri mesece pred referenčnim datumom, razglasi za nično, če je bil dolg plačan z neobičajnimi plačilnimi sredstvi ali pred dospelostjo oziroma če se zdi znesek plačila velik glede na velikost stečajne mase.

Nizozemsko pravo

- 7 Člen 47 zakona o stečaju (Faillissementswet) določa, da je mogoče plačilo zapadlega dolga izpodbijati, le če je dokazano, da je prejemnik plačila ob njegovem prejetju vedel, da je bila pred sodiščem že vložena zahteva za uvedbo postopka zaradi insolventnosti, ali da sta upnik in dolžnik sklenila dogovor z namenom dati prednost upniku v škodo drugih upnikov.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 8 Družba Sportland s sedežem v Helsinkih (Finska) se je ukvarjala z maloprodajo proizvodov, ki jih je dobavljala družba Nike s sedežem v Hilversumu (Nizozemska) v skladu s franšizno pogodbo. V skladu s to pogodbo, za katero se uporablja nizozemsko pravo, je družba Sportland družbi Nike plačala zapadle dolgove iz naslova nakupa delnic, na katere se navedena pogodba nanaša, z desetimi različnimi plačili, razporejenimi v obdobju od 10. februarja 2009 do 20. maja 2009, v skupnem znesku 195.108,15 EUR.
- 9 Helsingin käräjäoikeus (prvostopenjsko sodišče v Helsinkih) je 26. maja 2009 na podlagi tožbe z dne 5. maja 2009 uvedlo postopek zaradi insolventnosti v zvezi z družbo Sportland. Ta je pri Helsingin käräjäoikeus vložila tožbo, s katero je izpodbijala plačila iz prejšnje točke te sodbe in predlagala, naj se družbi Nike naloži vračilo plačanih zneskov in obresti v skladu s členom 10 zakona o vračanju v stečajno maso.
- 10 Družba Nike je predlagala zavrnitev tožbe. Sklicevala se je med drugim na člen 13 Uredbe št. 1346/2000 in trdila, da se za izpodbijana plačila uporablja nizozemsko pravo. Na podlagi člena 47 zakona o stečaju pa naj teh plačil ne bi bilo mogoče razglasiti za nična.
- 11 Helsingin käräjäoikeus je ugodilo tožbi družbe Sportland. Med drugim je ugotovilo, da izvedenec, ki se je udeležil postopka pred njim, ni preučil vprašanja, ali se lahko po nizozemskem pravu ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve v glavni stvari plačila vrnejo v stečajno maso. To sodišče je ugotovilo, da družba Nike ni dokazala, da za namene člena 13 navedene uredbe plačil ni mogoče izpodbijati.
- 12 Družba Nike, ki je menila, da je dovolj pojasnila vsebino nizozemske zakonodaje, je zoper to odločbo vložila pritožbo pri Helsingin hovioikeus (pritožbeno sodišče v Helsinkih). Družba Sportland je predlagala, naj se ta pritožba zavrne, med drugim zato, ker naj družba Nike ne bi pojasnila niti vsebine tistih določb nizozemskega prava, ki niso povezane z zakonodajo na področju stečaja, niti splošnih pravnih načel.
- 13 Helsingin hovioikeus v svoji predložitveni odločbi opozarja, da se v skladu s členom 4(1) Uredbe št. 1346/2000 za postopek zaradi insolventnosti in njegove učinke uporablja pravo države, v kateri so bili uvedeni postopki. V skladu s členom 4(2)(m) te uredbe naj bi to pravo določalo med drugim pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbijnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov. V skladu s členom 13 navedene uredbe pa se člen 4(2)(m) te uredbe ne uporabi, če oseba, ki

je imela korist od dejanja, ki je v škodo vseh upnikov, dokaže, da je za navedeno dejanje upoštevno pravo države članice, ki ni država, v kateri so bili uvedeni postopki, in v ustreznem primeru to pravo ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja.

- 14 Predložitveno sodišče ugotavlja, da si stranki postopka v glavni stvari nasprotujeta, prvič, glede razlage besedne zveze „v ustreznem primeru [...] ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja“, drugič, glede obsega obveznosti družbe Nike, da poda pojasnila o vsebini nizozemskega prava, in tretjič, glede porazdelitve dokaznega bremena med strankama.
- 15 V teh okoliščinah je Helsingin hovioikeus prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da izraz ‚v ustreznem primeru [...] navedenega dejanja‘ pomeni, da pravno dejanje ob upoštevanju vseh okoliščin primera ni izpodbojno?
 2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen in se nasprotna stranka v postopku izpodbijanja pravnega dejanja sklicuje na določbe prava v smislu člena 13, prva alineja, te uredbe po katerem je plačilo zapadlega dolga izpodbojno le v okoliščinah, določenih v tem členu, ki pa v tožbi, vloženi na podlagi prava države, v kateri se je začel postopek v primeru insolventnosti, niso navedeni:
 - (a) ali obstajajo razlogi, ki prepovedujejo razlago člena 13 navedene uredbe v smislu, da mora stranka, ki izpodbija pravna dejanja, ko izve za to pravno določbo, uveljavljati te okoliščine, če mora po nacionalnem pravu države članice, v kateri se je začel postopek v primeru insolventnosti, navesti vse okoliščine, ki utemnjujejo tožbo za izpodbijanje pravnih dejanj, ali
 - (b) mora nasprotna stranka v postopku izpodbijanja pravnih dejanj dokazati, da te okoliščine niso obstajale in zato izpodbijanje v skladu z zadevno določbo ni bilo mogoče, ne da bi se morala stranka, ki izpodbija pravna dejanja, ločeno sklicevati na te okoliščine?
 3. Neodvisno od odgovora na drugo vprašanje (a): ali je treba člen 13 razlagati tako, da
 - (a) nasprotna stranka v postopku izpodbijanja pravnih dejanj nosi dokazno breme za to, da okoliščine, navedene v določbi, v konkretnem primeru niso podane, ali
 - (b) se dokazno breme za obstoj teh okoliščin lahko določi na podlagi prava, ki se uporablja za pravno dejanje, države članice, ki ni država, v kateri so bili uvedeni postopki, in ki določa, da dokazno breme nosi stranka, ki izpodbija pravna dejanja, ali
 - (c) se lahko razlaga navedeni člen 13 tudi tako, da se lahko glede tega vprašanja dokaznega bremena odloči v skladu s pravom države, v kateri odloča sodišče?
 4. Ali je treba ta člen 13 razlagati tako, da izraz ‚ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja‘ poleg določb zakona o postopkih v primeru insolventnosti iz prava, ki velja za dejanje, zajema tudi pravila in splošna načela tega prava, ki se uporabljajo za dejanje?
 5. Če je odgovor na četrto vprašanje pritrdilen:
 - (a) Ali je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da mora nasprotna stranka v postopku izpodbijanja pravnih dejanj dokazati, da pravo v smislu tega člena 13 ne vsebuje splošnih ali drugih predpisov in načel, po katerih bi bilo izpodbijanje na podlagi predstavljenih dejstev mogoče, in

- (b) ali je v skladu z navedenim členom 13 mogoče, da sodišče, če meni, da je nasprotna stranka v postopku izpodbijanja pravnih dejanj podala dovolj pojasnil v zvezi s tem, od druge stranke zahteva dokaz o določbi ali načelu insolvenčne zakonodaje ali splošnega prava, ki se uporablja za dejanje, države članice, ki ni država, v kateri so bili uvedeni postopki, v smislu tega člena 13, v skladu s katerima je izpodbijanje vseeno mogoče?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 16 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da se uporablja, če zadevnega dejanja ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve ni mogoče izpodbijati na podlagi prava, ki se uporablja za to dejanje (v nadaljevanju: *lex causae*).
- 17 Glede tega je treba ugotoviti, da se besedilo člena 13 navedene uredbe v finščini rahlo razlikuje od drugih jezikovnih različic, zdi se namreč, da ne vsebuje besed „v ustreznem primeru“ ali podobnega izraza. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pa nujnost enotne razlage določbe prava Unije v primeru razhajanja med njenimi jezikovnimi različicami zahteva, da je treba zadevno določbo razlagati glede na sobesedilo in namen predpisa, katerega del je (glej sodbo *Christie's France*, C-41/14, EU:C:2015:119, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 18 Glede sobesedila in namena člena 13 Uredbe št. 1346/2000 je treba opozoriti, prvič, da ta člen določa izjemo od splošnega pravila iz člena 4(1) te uredbe, da je pravo, ki se uporablja za postopek zaradi insolventnosti in njegove učinke, pravo države, v kateri so bili uvedeni postopki (v nadaljevanju: *lex fori concursus*). Drugič, to izjemo, katere cilj je, kot je navedeno v uvodni izjavi 24 navedene uredbe, varstvo legitimnih pričakovanj in pravne varnosti v državah članicah, ki niso tiste, v katerih so bili uvedeni postopki, je treba razlagati ozko, pri čemer njen obseg ne sme presegati tega, kar je nujno za uresničitev tega cilja (glej sodbo *Lutz*, C-557/13, EU:C:2015:227, točka 34).
- 19 Člen 13 Uredbe št. 1346/2000 je tako namenjen varstvu legitimnih pričakovanj osebe, ki je imela korist od dejanja, ki je v škodo vseh upnikov, pri čemer določa, da se bo za to dejanje tudi po uvedbi postopka zaradi insolventnosti uporabljalo pravo, ki se je zanj uporabljalo na dan, ko je bilo storjeno, in sicer *lex causae*.
- 20 Iz tega cilja pa je jasno razvidno, da je treba pri uporabi člena 13 Uredbe št. 1346/2000 upoštevati vse okoliščine obravnavanega primera. Ni namreč mogoče legitimno pričakovati, da se bo po uvedbi postopka zaradi insolventnosti presojala veljavnost dejanja, ne da bi se upoštevale te okoliščine, čeprav bi se te morale upoštevati, če tak postopek ne bi bil uveden.
- 21 Poleg tega obveznost ozke razlage izjeme iz člena 13 navedene uredbe nasprotuje široki razlagi obsega tega člena, ki prejemniku koristi od dejanja, ki je v škodo vseh upnikov, omogoča, da se izogne uporabi *lex fori concursus* s tem, da se zgolj abstraktno sklicuje na to, da zadevno dejanje na podlagi določbe *lex causae* ni izpodbojno.
- 22 V teh okoliščinah je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da se uporablja, če zadevnega dejanja ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve ni mogoče izpodbijati na podlagi *lex causae*.

Drugo in tretje vprašanje

- 23 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, kdo se mora za namene uporabe člena 13 Uredbe št. 1346/2000 in če se tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja sklicuje na določbo *lex causae*, v skladu s katero je to dejanje mogoče izpodbijati le v okoliščinah iz te določbe, sklicevati na neobstoje teh okoliščin in predložiti dokaz za to.
- 24 Glede tega je treba opozoriti, da je v skladu s členom 13 navedene uredbe uporabo člena 4(2)(m) mogoče zavrniti, samo če oseba, ki je imela korist od dejanja, ki je v škodo vseh upnikov, dokaže, da je za navedeno dejanje upoštevno pravo države članice, ki ni država, v kateri so bili uvedeni postopki, in da to pravo ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja.
- 25 Iz besedila člena 13 Uredbe št. 1346/2000 je torej razvidno, da mora tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja predložiti dokaz, da tega dejanja na podlagi *lex causae* ni mogoče izpodbijati. Poleg tega navedeni člen 13 z določanjem, da mora ta tožena stranka predložiti dokaz, da ni „nobenega sredstva“ za izpodbijanje zadevnega dejanja in to, kot je razvidno iz točke 22 te sodbe, ob upoštevanju vseh okoliščin obravnavanega primera, tej toženi stranki tudi vsaj implicitno nalaga obveznost, da predloži dokaz tako o obstoju dejstev, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da zadevnega dejanja ni mogoče izpodbijati, kot o neobstoju kakšnega koli dejavnika, ki bi nasprotoval tej ugotovitvi.
- 26 Ker torej člen 13 Uredbe št. 1346/2000 dokazno breme izrecno nalaga toženi stranki, ki se sklicuje na ta člen, tožeča stranka v postopku z zahtevkom na podlagi upoštevni določb *lex fori concursus* ne more biti zavezana trditi ali celo predložiti dokaz, da so pogoji za uporabo določbe *lex causae*, ki bi načeloma omogočala izpodbijanje zadevnega dejanja, kot je člen 47 nizozemskega zakona o stečaju iz postopka v glavni stvari, izpolnjeni.
- 27 Toda čeprav člen 13 navedene uredbe izrecno določa porazdelitev dokaznega bremena, ne vsebuje bolj specifičnih določb v zvezi s postopkovnimi vidiki. Ta člen tako ne vsebuje določb, ki bi se nanašale med drugim na to, kako je treba predložiti dokaze, kateri dokazi so dopustni pred pristojnim nacionalnim sodiščem ali katera načela mora to sodišče uporabiti pri presoji dokazne vrednosti dokazov, ki so mu predloženi.
- 28 Iz ustaljene sodne prakse pa izhaja, da mora ta pravila, kadar v pravu Unije niso usklajena, določiti notranji pravni red posamezne države članice na podlagi načela procesne avtonomije, vendar le če niso manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobne položaje, za katere velja nacionalno pravo (načelo enakovrednosti), in da z njimi ni praktično onemogočeno ali preveč oteženo izvrševanje pravic, ki jih priznava pravo Unije (načelo učinkovitosti) (glej v tem smislu sodbo Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 50 in navedena sodna praksa).
- 29 Kar zadeva zlasti načelo učinkovitosti, omenjeno v prejšnji točki te sodbe, to po eni strani nasprotuje uporabi nacionalnih postopkovnih pravil, ki bi v praksi onemogočala ali pretirano oteževala uporabo člena 13 Uredbe št. 1346/2000 z določanjem prestrogih pravil, zlasti kar zadeva negativni dokaz o neobstoju nekaterih okoliščin. Po drugi strani to načelo nasprotuje premalo strogim nacionalnim dokaznim pravilom, katerih uporaba bi v praksi obrnila dokazno breme iz člena 13 navedene uredbe.
- 30 Vendar zgolj težavnost predložitve dokaza o obstoju okoliščin, v katerih *lex causae* izključuje izpodbijanje zadevnega dejanja ali, odvisno od primera, o neobstoju z *lex causae* določenih okoliščin, v katerih je to dejanje mogoče izpodbijati, ne bi bila v nasprotju z načelom učinkovitosti, temveč bi prej izpolnjevala zahtevo iz točke 18 te sodbe o strogi razlagi navedenega člena.

- 31 V teh okoliščinah je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da se mora za namene uporabe člena 13 Uredbe št. 1346/2000 in če se tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja sklicuje na določbo *lex causae*, v skladu s katero je to dejanje mogoče izpodbijati le v okoliščinah iz te določbe, ta tožena stranka sklicevati na neobstoj teh okoliščin in predložiti dokaz za to.

Četrto vprašanje

- 32 Predložitveno sodišče s četrnim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da besedna zveza „ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja“ poleg določb *lex causae*, ki se uporabljajo na področju insolventnosti, zajema vse določbe in splošna načela tega prava.
- 33 Glede tega je iz točke 19 te sodbe razvidno, da je člen 13 navedene uredbe namenjen varstvu legitimnih pričakovanj osebe, ki je imela korist od dejanja, ki je v škodo vseh upnikov, pri čemer določa, da se bo za to dejanje tudi po uvedbi postopka zaradi insolventnosti uporabljalo *lex causae*. Poleg tega, kot je razvidno iz točke 22 te sodbe, je treba za uporabo tega člena 13 v korist takega prejemnika koristi upoštevati vse okoliščine obravnavanega primera.
- 34 Zaradi cilja varstva legitimnih pričakovanj in nujnosti upoštevanja vseh okoliščin obravnavanega primera pa je treba člen 13 te uredbe razlagati tako, da mora navedeni prejemnik koristiti predložiti dokaz, da zadevnega dejanja ni mogoče izpodbijati niti na podlagi določb *lex causae*, ki se uporabljajo na področju insolventnosti, niti na podlagi celotnega *lex causae*.
- 35 Po eni strani namreč besedilo člena 13 Uredbe št. 1346/2000 jasno daje prednost taki razlagi, saj prejemniku koristi od dejanja, ki škoduje, nalaga predložitev dokaza, da ni „nobenega sredstva“ za izpodbijanje tega dejanja. Po drugi strani ne more obstajati legitimno pričakovanje, da se bo dejanje, ki je izpodbojno na podlagi določbe ali splošnega načela *lex causae*, po uvedbi postopka zaradi insolventnosti presojalo le glede na določbe *lex causae*, ki se uporabljajo na področju insolventnosti.
- 36 V teh okoliščinah je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da se besedna zveza „ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja“ ne nanaša le na določbe *lex causae*, ki se uporabljajo na področju insolventnosti, ampak tudi na vse določbe in splošna načela tega prava.

Peto vprašanje

- 37 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da mora tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja dokazati, da *lex causae* kot celota ne omogoča izpodbijanja tega dejanja. Poleg tega to sodišče v bistvu sprašuje, ali lahko nacionalno sodišče, ki odloča o takem zahtevku, kadar meni, da je tožena stranka predložila dovolj pojasnil, presodi, da mora tožeča stranka predložiti dokaz o določbi ali načelu *lex causae*, na podlagi katerih je mogoče navedeno dejanje izpodbijati.
- 38 Prvič, glede vprašanja, ali mora za namene uporabe navedenega člena 13 tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja dokazati, da *lex causae* kot celota ne omogoča, da bi se izpodbijano dejanje izpodbijalo, je treba opozoriti, da se mora ta tožena stranka, kot je razvidno iz točke 31 te sodbe, sklicevati na neobstoj okoliščin, ki bi omogočale izpodbijanje tega dejanja na podlagi *lex causae*, in mora predložiti dokaz za to.

- 39 Člen 13 Uredbe št. 1346/2000 pa ne razlikuje med določbami *lex causae*, ki se uporabljajo na področju insolventnosti, ter določbami in načeli *lex causae*, ki se uporabljajo na drugih področjih, temveč določa, da mora navedena tožena stranka predložiti dokaz, da ni „nobenega sredstva“, s katerim bi bilo mogoče izpodbijati zadevno dejanje. Iz besedila tega člena je torej jasno razvidno, da ga je treba razlagati tako, da mora ta tožena stranka dokazati, da *lex causae* kot celota ne omogoča izpodbijanja tega dejanja.
- 40 Ta ugotovitev je tudi v skladu z načelom, na katero je opozorjeno v točki 18 te sodbe in v skladu s katerim je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 ozko razlagati. Nasprotna razlaga, po kateri bi morala stranka, ki izpodbija, dokazati, da ne obstaja določba ali načelo *lex causae*, ki bi omogočala izpodbijanje, bi namreč pretirano olajšala uporabo te določbe in bi znatno razširila njen obseg.
- 41 Poleg tega zgolj taka ugotovitev ustreza namenu navedenega člena 13, kakor je naveden v točki 19 te sodbe, in sicer varstvu legitimnih pričakovanj osebe, ki je imela korist od dejanja, ki je v škodo vseh upnikov, z določanjem, da se bo za to dejanje še naprej uporabljalo pravo, ki se je zanj uporabljalo na dan, ko je bilo storjeno. Na ta dan se je namreč za navedeno dejanje uporabljalo *lex causae* kot celota, kakor se je uporabljalo zunaj postopka zaradi insolventnosti, pri čemer se v skladu s sodno prakso Sodišča ta člen 13 načeloma ni uporabljal za dejanja, storjena po uvedbi postopka zaradi insolventnosti (glej sodbo Lutz, C-557/13, EU:C:2015:227, točka 36).
- 42 Drugič, glede vprašanja, ali lahko nacionalno sodišče, ki odloča o zahtevku za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja, kadar meni, da je tožena stranka podala dovolj pojasnil, presodi, da mora tožeča stranka predložiti dokaz o določbi ali načelu *lex causae*, na podlagi katerih je mogoče to dejanje izpodbijati, je treba poudariti, da je iz točke 25 te sodbe razvidno, da mora ta tožena stranka predložiti dokaz, da navedeno dejanje ni izpodbojno.
- 43 Poleg tega je iz točk od 27 do 29 te sodbe razvidno, da ker člen 13 Uredbe št. 1346/2000 ne vsebuje določb, ki bi se nanašale med drugim na to, kako je treba predložiti dokaze, kateri dokazi so dopustni pred pristojnim nacionalnim sodiščem ali katera načela mora to sodišče uporabiti pri presoji dokazne vrednosti dokazov, ki so mu predloženi, jih mora določiti notranji pravni red posamezne države članice na podlagi načela procesne avtonomije, vendar le če se spoštujeta načeli enakovrednosti in učinkovitosti. Načelu učinkovitosti ne bi ustrezala premalo stroga nacionalna dokazna pravila, z uporabo katerih bi se v praksi obrnilo dokazno breme.
- 44 Iz tega sledi, da lahko pristojno nacionalno sodišče presodi, da mora tožeča stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja predložiti dokaz o določbi ali načelu *lex causae*, na podlagi katerih je mogoče to dejanje izpodbijati, le kadar to sodišče meni, da je tožena stranka najprej dejansko dokazala – glede na pravila, ki se po nacionalnem postopkovnem pravu običajno uporabljajo – da navedeno dejanje po *lex causae* ni izpodbojno. Vendar določitev – ob upoštevanju načel učinkovitosti in enakovrednosti – meril za presojo, ali je tožeča stranka dejansko predložila ta dokaz, spada v procesno avtonomijo zadevne države članice.
- 45 V teh okoliščinah je treba na peto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13 Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da mora tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja dokazati, da *lex causae* kot celota ne omogoča izpodbijanja tega dejanja. Nacionalno sodišče, ki odloča o taki tožbi, lahko presodi, da mora tožeča stranka predložiti dokaz o obstoju določbe ali načela *lex causae*, na podlagi katerih je mogoče to dejanje izpodbijati, le kadar to sodišče meni, da je tožena stranka najprej dejansko dokazala – glede na pravila, ki se po nacionalnem postopkovnem pravu običajno uporabljajo – da navedeno dejanje po *lex causae* ni izpodbojno.

Stroški

- 46 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

1. Člen 13 Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti je treba razlagati tako, da se uporablja, če zadevnega dejanja ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve ni mogoče izpodbijati na podlagi prava, ki se uporablja za to dejanje (*lex causae*).
2. Za namene uporabe člena 13 Uredbe št. 1346/2000 in če se tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja sklicuje na določbo prava, ki se uporablja za to dejanje (*lex causae*), v skladu s katero je to dejanje mogoče izpodbijati le v okoliščinah iz te določbe, se mora ta tožena stranka sklicevati na neobstoj teh okoliščin in predložiti dokaz za to.
3. Člen 13 Uredbe št. 1346/2000 je treba razlagati tako, da besedna zveza „ne dopušča nobenega sredstva za izpodbijanje navedenega dejanja“ poleg določb prava – ki se uporablja za to dejanje (*lex causae*) – ki se uporabljajo na področju insolventnosti, zajema vse določbe in splošna načela tega prava.
4. Člen 13 Uredbe št. 1346/2000 je treba razlagati tako, da mora tožena stranka v postopku z zahtevkom za ničnost, izpodbojnost ali neizvršljivost dejanja dokazati, da pravo, ki se uporablja za to dejanje (*lex causae*), kot celota ne omogoča izpodbijanja navedenega dejanja. Nacionalno sodišče, ki odloča o taki tožbi, lahko presodi, da mora tožeča stranka predložiti dokaz o obstoju določbe ali načela navedenega prava, na podlagi katerih je mogoče to dejanje izpodbijati, le kadar to sodišče meni, da je tožena stranka najprej dejansko dokazala – glede na pravila, ki se po nacionalnem postopkovnem pravu običajno uporabljajo – da navedeno dejanje po tem pravu *lex causae* ni izpodbojno.

Podpisi